

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Joop Admiraal
Titel	U bent mijn moeder
Jaar	1982
Uitvoering	Jan Ritsema

Copyright (C) 1982 by Joop Admiraal

U BENT MIJN MOEDER

JOOP ADMIRAAL

de voorbereiding

Wij repeteerden altijd 's avonds en 's nachts, bij Joop thuis. Acht maanden, twee of drie keer in de week. Onderbroken door de zomertournee van het Werkteater in Duitsland en door het werken aan gedichten die Joop 'voor de koningin moest zeggen'.

Ik kwam om half zeven uit de winkel of uit school . Joop had dan gekookt.

We aten uitgebreid tot negen uur, half tien. We praatten over leven, liefde, die dag, de dood en het stuk, over hoe moeilijk het is

en hoe plezierig soms ook. Dan gingen we van de eetkeuken naar de kamer.

Daar staat Joop's veel te grote bed op een enorm, twee treden hoog platform, ons repetitiepodium. Tot een uur of één, twee modderden we met een scène. Omstreeks drie uur lieten we Kino uit.

Bij mijn auto of fiets spraken wij elkaar moed in. 'Zie je het nog wel zitten?' vroeg Joop dan. 'Natuurlijk,' zei ik, 'we gaan iets heel bijzonders maken.'

Evenals in 'moeder' (Joop noemt het altijd 'u bent'), waarin Joop bijna zonder ophouden zijn moeder met lekkernijen verwent, werd ik gevoed. Het was altijd heerlijk en een uiterst plezierige wederdienst; jij helpt mij bij het stuk, dan kook ik voor jou. Achteraf beseften we pas hoeveel invloed het diner op de persoonlijke, rustige stijl van het stuk heeft gehad. Deze wederdienst onderstreepte bij het begin van elke repetitie dat wij beiden gemotiveerd waren. Het ontdeed ons ook van het pijnlijk gewichtig beginnen. Het sameneten fungeerde als een warming-up die niet alleen voor de maag maar ook voor het werk in een natuurlijke behoefte voorzag.

De tijd die we voor het eten namen hebben wij ook voor het repeteren genomen. We gunden elkaar lange periodes waarin we nauwelijks voortgang boekten. Het duurde soms een paar weken dat Joop zijn moeder niet kon spelen en dat ik niet wist wat ik eraan moest doen. We modderden dan maar wat. Joop probeerde een scène weer met de opdracht om het vanuit extreme aandacht voor één van de rollen te spelen. Wat een andere keer een probaat middel was gebleken, faalde nu. Soms speelde ik dan een scène om Joop te laten zien hoe mooi het kon zijn, maar dan lukte het mij ook niet en als het wel lukte ontmoedigde het hem nog meer.

We bleven in die periodes nog het beste bezig door af te

spreken dat we niet meer hoefden te spelen, maar alleen te zeggen wat 'Joop' of 'moeder' zou kunnen zeggen.

Ik beschouw het als één van de sterke kanten van het repetitieproces dat wij deze improductieve weken van elkaar konden verdragen zonder aan elkaar te twijfelen. Zonder ook in paniek te raken en met goedkope vondsten, ideeën of handelingen voortgang te simuleren om de pijnlijke confrontatie met elkaars onvermogen te verbloemen. We wisten dat we een eerlijk verhaal op een eerlijke manier wilden vertellen. Dus zat er niets anders op dan eerlijk tegen elkaar te zijn. Eénmaal met een gimmick begonnen, hoe leuk op zich, heeft consequenties voor wat je verder bedenkt, het gaat ongemerkt de stijl van het stuk bepalen. Wij zochten naar een meer eenvoudige, bijna pijnlijke aanwezigheid in de manier waarop Joop zou spelen. Behalve twee knap te spelen rollen, die van een moeder en een zoon, moest ook Joop zelf uiterst voelbaar aanwezig blijven, daardoor zou de voorstelling een actuele spanning kunnen krijgen. Ik noemde dat 'toneel met de spanning en sensatie van het trapezewerk in de nok van het circus'.

We waren voortdurend bezig met de vraag hoe persoonlijk we konden zijn zonder gênant te worden. Een persoonlijke situatie of handeling kan haar gêne verliezen door de vorm die

er aan gegeven wordt. Echter te veel vorm kan net die touch spanning ontnemen die het behoeft. Dit was de essentie van ons werk. Hoe wezenlijk persoonlijk durfde Joop te zijn en op welke wijze moest het net dat beetje vorm meekrijgen waardoor het niet klef werd.

Heel vaak zeiden wij tegen elkaar: we moeten ver gaan, maar het moet wel om aan te zien blijven.

Toen we begonnen leek het er op dat er niet veel materiaal was. Joop zou mij de eerste

vijf minuten laten zien. Dit bleek tot bijna een half uur uit te lopen. Daarin zaten momenten die we nooit meer veranderd hebben, andere werden sterk ingekort of verdwenen. Die eerste 'vijf minuten' bleken een behoorlijke basis. Al repeterend vond Joop nieuwe situaties en opmerkingen van zijn moeder. Of eigenlijk durfde Joop langzamerhand en met mate, beetje bij beetje, meer informatie af te geven.

We voegden alleen tekst en gebeurtenissen toe die echt gebeurd en gezegd zijn. Er werd niets gefantaseerd. Wel brachten we de werkelijkheid vaak terug tot haar simpele essentie.

Ik probeerde soms een confrontatie tussen Joop en moeder feller te laten verlopen dan in werkelijkheid. Joop wilde daar zelden aan beginnen ('Zo doet moeder dat nooit'), maar hij begreep mijn behoefte aan theatraliteit en vertaalde dit dan

in een meer subtiele of puntiger verloop van de improvisaties. Dit gaf tempowisselingen en verrassing aan het ritme van de voorstelling.

We probeerden altijd alle voorstellen van elkaar uit, ook wanneer de ander er in eerste instantie weinig heil in zag. Joop vond vaak dat ik er te veel 'kunst' van wilde maken en ik vond dat Joop soms vergat dat de platte realiteit in een voorstelling enige verwringing behoeft. Toch werden mijn suggesties om een dialoog net iets te luid te zeggen of een handeling net iets te langzaam te doen of de reële tijd met de theatertijd te variëren allemaal geprobeerd. Vaak kwamen we diezelfde avond niet tot overeenstemming. Een paar avonden later was er op basis van de gemeenschappelijke erfenis opeens de vorm waar wij ons gelukkig mee voelden. Op die manier werden de improvisaties steeds puntiger en de muzikale sequentie van de dialogen steeds meer gevarieerd. De kracht van de improvisaties is mede afhankelijk van de mate waarin Joop zijn intimiteiten durft te laten zien. Daar heeft hij best moeite mee. Wanneer ik na een vervelende dag ongezellig binnenkwam en op de trap meteen vroeg of hij al een oplossing had bedacht voor een probleem van de vorige keer en wanneer ik deze stemming niet verbeterde, dan konden wij een zinvolle repetitie wel vergeten. Mijn koele entree verdiende een koele repetitie. Het was anders wanneer wij onder het eten over angst en leven gesproken

hadden. Wanneer ik iets vertelde, bijvoorbeeld over mijn moeder die stierf toen ik vier was, gaf dat Joop vleugels. Op die avonden durfde Joop nieuwe suggesties voor het stuk te doen, waarvan hij eigenlijk dacht dat ze te privé waren. Het ging mij bijna nooit te ver, maar ik liet Joop de beslissing nemen. Een paar avonden later werd de scène dan voor het eerst geprobeerd.

Het privé-karakter van dit ego-verhaal is steeds een nooit uitgesproken zorg voor mij geweest. Joop wist niet hoe ver hij kon gaan zonder zijn moeder te misbruiken en ik wist niet hoe ver ik kon gaan met dit soort toneel dat soms veel op therapie leek. Dit had te maken met mijn zelfrespect. Ik wilde niet dat mensen zouden zeggen dat ik Joop gebruikt had, noch hij mij, voor zijn privégenoegen. Wij waren ons van dit probleem beiden bewust en we konden het alleen aan vanwege de sterke overtuiging dat we theater maakten. Wij wensten helder in de presentatie te zijn. Toch vroeg Joop zich vaak af of hij niet te ver ging, maar zijn spel heeft zoveel integriteit en vakmanschap waardoor persoonlijke gevoelens een gearticuleerde vorm meekrijgen.

Er is één moment geweest dat aan de grens van mijn zelfrespect raakte. Dit was toen Joop voorstelde, op een vrij laat moment, om zijn hond, Kino, mee te laten spelen.

Dit vond ik bijna te week.

Zoals alle voorstellen werd ook dit geprobeerd. Kino had alle repetities bijgewoond, omdat wij thuis repeteerden. Het is een rustige, intelligente, ongehoorzame hond. Meteen bij zijn eerste repetitie deed hij het perfekt. Alleen een knipoog of een kleine beweging zonder zijn aanwezigheid te prononceren, maar met toch steeds de kans dat hij iets raars kan doen.

Die onzekerheid geeft aan de voorstelling een spanning die Joop plezierig vindt. Kino kent de tekst, hij heeft het honderd keer gehoord en hij houdt ervan.

Hij is gelukkig niet de enige.

Jan Ritsema

(Ik leg bloemen op de achterbank, maak Kino los van mijn middel en vast aan een amsterdammertje en help Charles met inladen. Als we rijden zitten we met z'n drieën voorin, Charles achter het stuur.

Aangekomen laden we samen uit. Terwijl Charles het licht doet zet ik alles klaar, Kino inspecteert de zaal van onder tot boven, waarschijnlijk op eten...

Ik pak de bloemen uit, schik ze in een vaas, pak het bouquet weer in en zet het scheef uitgestoken weer in de vaas, een of twee bloemen steken uit het papier.

Onder de tafel zet ik Kino's mand en een bak met water, ik hang de kleren op de kapstok en maak het bed op; de lakens, de twee kussens met moeder's pyamajasje ertussen, de deken, de witte ziekenhuissprei en daarover de crème spreij - die moeder's kamer suggereert -, sla het laken terug tot halverwege het kussen. Ik maak met mijn vuisten een deuk in het kussen en trek het omgeslagen laken iets omhoog, alsof er iemand ligt. Op het voeteneind leg ik moeder's rok en blouse. Het tasje met de chocoladeflikken en papieren zakdoekjes zet ik op de stoel naast het bed, de bril leg ik er voor.

Onder de stoel zet ik moeder's schoenen met de neuzen naar mij toe. Mijn eigen schoenen zet ik onder de stoel bij de tafel.

De kastanje stop ik in de linkerzak van moeder's mantel. Een plastic tasje met daarin chocomel, een beker, de chipolatapudding, een schaaltje en een kleine lepel, hang ik aan de kapstok.

Met een lijstje, dat ik in moeder's tasje bewaar, ga ik alles nog een keer langs. Leg het lijstje op tafel. Straks voor de voorstelling controleer ik het nog één keer.

Achter het toneel leg ik de marihuanatakken en mijn colbertje. Vlak voor de voorstelling begint doe ik mijn sigaretten en mijn aansteker erin.

In de kledkamer hang ik moeder's ondergoed, elastieken kous, panty, mijn overhemd, das, vest, broek en sokken en prepareer het eten voor Kino.

Dit alles doe ik heel erg rustig met een aange-name concentratie, af en toe onderbroken door even voor het bed op de grond te gaan liggen in het blauwe licht en in de iets naar voren geschoven keukenstoel te gaan zitten voor het zonlicht, de 'speciaaltjes' zoals Charles die noemt. Als we beiden klaar zijn nemen we de lichtstanden door, maar dertien in totaal, en checken de geluidsbandjes op sterkte, dan zijn we klaar.

Kino is inmiddels ook uitgekeken en wil op het bed. Omdat ik bang ben dat hij dat ook tijdens de voorstelling zal doen, ben ik strenger dan thuis.

Het is inmiddels vijf uur.

We stappen weer in de nu lege mercedesbus en rijden naar een park om Kino te laten rennen. Charles kan ver gooien, dus Kino heeft het leuk. We hebben het alledrie wel leuk. Bij voorstellingen zonder hond neem je daar de tijd niet voor. Daarna gaan we ergens eten, meestal chinees. Ik eet weinig, ben bang dat ik te moe word. Kino krijgt zijn eten vlak voor de voorstelling, in de hoop dat hij dan rustig is tijdens.

Terug in het gebouw waar we spelen.

Terwijl, Kino eet, kleeft ik me aan: eerst moeder's hempjes met wattenborsten - gemaakt door Ria -, onderbroek en daarover de panty, dan overhemd, das, broek en sokken. Het vest van het kostuum knoop ik met moeite vast om alle vormen van moeder te verhullen.

Charles zet een kop hete koffie met veel suiker op tafel en komt zeggen dat we kunnen beginnen. We wensen elkaar een goede voorstelling.

Kino moet in de mand. Meestal loopt hij eerst naar voren, kijkt naar het publiek en kwispelt langzaam, een glimlach, en gaat dan in zijn mand, ik kijk van opzij naar Kino, hij kijkt terug, het zaallicht gaat uit en het toneellicht aan, ik steek de stekker in het stopcontact, op het toneel begint de 'radio' te spelen, Kino zucht en gaat slapen, de voorstelling is begonnen.

Bij 'driemaal in de zes weken' loop ik op en neem een slok koffie, zet de radio iets zachter, zoek sigaretten - ga weer weg. Ik kom weer op met colbertje, haal sigaretten eruit steek er één op en trek colbertje aan, doe mijn stropdas goed in de spiegel die er niet is, ga zitten, drink koffie, rook, en kijk voor me uit.

Als 'u kunt het volgende verwachten' klinkt draai ik aan de radio, er zingt een kinderkoor, ik doe één schoen aan.

Ze zingen 'Paradijs', ik tel tot elf en draai weer aan de radio. Na veel 'zoeken' zingt Peggy Lee 'Me and my shadow'. Ik doe andere schoenen aan, drink koffie, rook, en kijk voor me uit. Peggy Lee is uitgezongen, 'heel apart, heel apart', zegt Willem Duys, ik kijk verbaasd naar de radio en dan naar de zaal en hoop dat ze lachen.

Pak een krant, zoek in mijn tasje, vind een schaar en ga met beiden af. Willem Duys praat over Frank Sinatra, die al zingt 'we had a good thing going', als ik met takken afgeknipte marihuana op de krant terugkom. Doe schaar terug in mijn tasje.

Ik ga zitten, haal de blaadjes van de takken, knijp ze een beetje stuk, wrijf ze door een zeef op dezelfde krant, maak er een vouw in en terwijl Sinatra zingt 'while it's going along' laat ik de gezeefde marihuana in een leeg fotodoosje glijden. Ik pak een sigarettenhuls met filter en stop hem in mijn mond, zuig voorzichtig de marihuana uit het fotodoosje in de sigaret. 'Wat heeft hij overigens een braam op de stem gekregen,' zegt Willem Duys.

Ik steek de sigaret aan, inhaleer diep en blaas de rook zo ver mogelijk het publiek in. Ik denk: nu ruiken ze dat het echt is en geen bonenkruid, zoals mevrouw Keuter dacht. 'Niet alleen fraai van stem, maar ook fraai van uitzicht,' kondigt Willem Duys aan. Ik rook. Carly Simon zingt 'not a day goes by'. Ik denk: als ik maar niet te stoned word. Bij 'I keep thinking when does it end', kijk ik op mijn horloge, pak bloemen uit vaas, doe het papier er beter om en laat de plant in plastic tasje zakken. Carly Simon zingt heel hard 'and untill we die', ik doe de radio uit, hang mijn tasje om mijn nek, neem bloemen en plant van tafel, en het tasje met chocomel en chipolatapudding van de kapstok, en ga door mijn knieën voor Kino.)

Dag lieverd. Dag. Dag. Ik ben zo weer terug hoor. Even wachten. Ik ben zo terug.

(Ik ga de keuken uit en loop voor op het toneel heen en weer. Charles zet het 'Cantabile Mobile' van Haydn op. Dat helpt mij, het is vrolijk.)

Ik ben op weg naar mijn moeder. Ik ga met de metro. De eerste keer dat ik in opstand kwam tegen mijn moeder, toen was ik toch al twaalf of dertien jaar, ik was op de h.b.s. Ik

moest iedere zaterdagmiddag boodschappen doen.

Zaterdagmorgen ging je nog naar school in mijn tijd. En 's middags moest ik boodschappen doen. De andere kinderen waren vrij, maar ik niet. En toen, op de fiets, van Tiel van de h.b.s. naar Buren dacht ik: nu ga ik het zeggen, dat ik het niet meer doe. Moeder was net in de kamer. Ik zei: 'moeder, ik doe geen boodschappen meer op zaterdagmiddag, nooit meer'.

Ze liep heel langzaam naar haar eigen stoel, ze ging heel langzaam zitten, als in een Griekse tragedie. Ze was kapot.

Hoe durf je dat te zeggen tegen je moeder.

Nu zit ik in de trein. Ik zit meestal in de restauratie. Daar heb je niet die dingen voor je hoofd. Het gaat niet hoger dan de rugleuning. Je kunt hier alle mensen zien en je kunt makkelijk naar buiten kijken. Als je

's avonds teruggaat, 's winters als het donker is, dan heb je drie treinen, aan die kant één en aan die kant. Dan kun je mensen bespieden door zogenaamd naar buiten te kijken.

Ik rende het huis uit, ging naar de schuur, op de fiets en fietste het veld in, in Buren, en heb toen vreselijk gehuild bij een grote boom. Maar ik heb niet toegegeven.

Nu ben ik op het station in Den Haag, daar moet ik overstappen. Ik moet altijd wachten, maar ik vind het niet erg

om te wachten.

Ik kijk altijd, naar mensen, maar ook naar dingen, het verandert altijd, het is altijd anders.

Ik hou wel van openbaar vervoer. Je wordt verplaatst zonder dat je na hoeft te denken, want ik ben niet zo goed in het verkeer.

Ik ben ook helemaal niet goed in oversteken, ik doe het altijd via de zebrapaden.

Mijn moeder helemaal niet. Want ik was toch al achttien. Ik woonde al in Amsterdam. En dan kwam ze een dag over om te winkelen. Als mijn moeder moest oversteken dan keek ze helemaal niet naar zebrapaden.

Die waren er trouwens toen nog niet. Ze pakte me bij de arm en sleurde me de weg over en zei: 'ze rijden er nooit twee tegelijk dood'. En één keer werden we bijna overreden door een tram, die stopte nog maar net. Dus al die mensen hebben voorovergelegen om ons.

En het eerste wat mijn moeder zei was: 'niet thuis vertellen'. Dat heb ik ook niet gedaan. En ik vond dat ik gelijk had, maar ik was laf. Ik was toch al achttien.

Later ben ik wel kwaad geweest op mijn moeder. Toen vader nog leefde. Omdat ze hem allemaal dingen liet doen die onnodig waren. Moeder kon er niet tegen als mensen niets deden. Dus als vader in de kamer zat, dan zei ze: 'nou moet je de straat eens gaan schrobben, want dat is nodig'. En daar

was iemand voor, dus was het helemaal niet nodig en vader kreeg dan nog meer pijn aan z'n hart en dat vertelde hij me. Het was op een zaterdagavond en ik was echt heel kwaad tegen moeder, ik zei dat dat niet kon. En de volgende morgen, want ik bleef slapen, kom ik beneden en zat moeder in de keuken met rode ogen en een scheefgetrokken gezicht van de hoofdpijn. Ik zei: 'moeder, maar dat mag ik toch wel zeggen, ik heb toch gelijk'.

Jij niet, jij niet, jij bent mijn God.

Nu zit ik in de bus, in Delft. De bus gaat behalve naar het verpleegtehuis, ook naar andere ziekenhuizen. Er zitten meestal oude mensen in de bus. En moeders met kinderen. Omdat die man zeker geen zin heeft.

Of misschien ligt hij zelf wel in het ziekenhuis. Verder achter in de bus ook nog wat alternatieven, met zo'n hond aan een touw, en ik.

(Ik sta op van de stoel, loop naar voren, draai mij om en speel: dit is moeder's kamer. Zij slaapt nog. Ik denk: nu begint het pas echt, gooi je erin. Ik loop naar het bed, buig mij over haar en kus haar wakker.)

Slaap je nog? Je wist niet dat het zondag was? Dat ik zou komen? Was je dat vergeten?

Joop, Joop, ik kan niet meer lopen, Joop.

Moeder, u bent gevallen, dat bent u vergeten. U heeft uw heup gebroken, maar dat is al een half jaar geleden, maar u loopt steeds beter. U oefent heel veel, iedere zondag loopt u beter.

Ik wil niet meer Joop.

Siena heeft toch ook pillen genomen, Joop.

Ja, maar tante Siena had pijn, moeder.

Ik heb ook pijn, ik heb hoofdpijn. Ik wil niet meer. Piet kan toch wel voor pillen zorgen. Ik kan het niet meer, ik kan, ik kan, ik kan, kan...

kan nie meer... kanniemeer... p...p...pr...pr...

ik...k...k...k...k...kan niet meer praten.

Kalm moeder, kalm, kalm, u maakt zich helemaal overstuur.

Dat heeft u wel eens een keer eerder gehad. Maar dat gaat over als u rustig wordt. Geloof, geloof u me? Ge-geloof u me,

het is niet erg, het gaat over als u nu heel rustig blijft liggen, en aan niks denken, alleen maar aan leuke dingen, dat ik er ben en dat we naar de tuin gaan samen en heel diep ademhalen. Dan gaat het over.

Geloof je dat? Maak je geen zorgen, echt waar, het gaat over.

Ik doe even m'n jas uit, hè? Rustig blijven liggen, hoor! Ik blijf in de kamer. Het is heel mooi weer. Dus we kunnen naar de tuin toe. Dat is fijn hè? Je hoeft geen antwoord te geven, hoor, want nou gaat het nog niet.

Ik heb hele mooie bloemen meegenomen. Moet je straks maar kijken. Een azalea.

Toen u het de eerste keer had, toen schrok ik ook vreselijk, moeder. Dus ik begrijp wel dat je schrikt, omdat je denkt dat het de eerste keer is. En dat is niet zo.

Toen schrok ik ook, en toen heb ik meteen Piet gebeld om te zeggen dat u opeens niet meer kon praten. En toen ik terug kwam van de telefoon toen was u al zo gerustgesteld dat ik Piet ging bellen dat het eigenlijk al bijna over was.

En daarna heeft u het nog een paar keer gehad. Het gaat altijd over, dat moet je geloven.

Gaat het nou beter? Wil je er niet uitkomen? Zet je benen maar neer.

Waar ben ik hier?

In Delft.

In Delft? Hoe kom ik hier in Delft?

Door Piet, die heeft dat zo geregeld.

Die woont hier vlakbij.

En wist jij me dan te vinden hier?

Ja natuurlijk, moeder, je woont hier al drie jaar. Ik kom toch iedere zondag. Wacht, ik trek dit even uit. Daarom zijn die

bloemen er altijd. Als je denkt, ik krijg geen bezoek, dan kijk je maar naar die bloemen. En dan zie je dat je wel bezoek krijgt. En 's woensdags komt mevrouw Keuter.

Wie is mevrouw Keuter?

Dat is die mevrouw met dat blijde gezicht,
je weet wel?

O ja, o die is toch zo lief. Dat is wel een knappe vrouw op haar manier.

Ja. En Piet komt twee keer. En Willemiek.

Willemiek is nog bij ons geboren.

In Buren, ja.

Buren?

Ja, weet je dat niet meer?

En daarvoor woonden we in Ophemert.

Ophemert, ja. Tap!

Ja, die woonden tegenover ons, hè?

En Bonstra.

Ja, die woonden naast ons, hè?

Bonstra was zo'n kwiebus.

Ja. En de burgemeester, weet je nog, weet je nog hoe die heette?

Nee.

De Bruyn Tengbergen.

O ja, de Bruyn Tengbergen, dat was zo'n heer.

Ja.

Die heb jij nog een keer bloemen aangeboden, hè? Daar hebben we toch nog zo'n krantenfoto van in het album.

Nee, dat was ik niet, dat was Piet.

En waar was jij dan?

Toen was ik nog niet geboren, moeder.

Was jij toen nog niet geboren?

Wilt u even gaan staan? Dan doe ik dat uit. Kun je dat?

Ja, ik kan wel staan. Dan sta ik met mijn benen tegen het bed aan, dan kun je nooit vallen.

O, je hebt je panty aangehouden, zie ik.

Ga maar weer zitten.

Ja, die hou ik altijd aan als ik 's middags alleen maar een dutje doe of zo.

Maar 's nachts doe je hem uit.

Ja, 's nachts doe ik hem natuurlijk uit.

Dit been, zo. Nu je sokken nog.

Sokken? Heb ik dan sokken aan?

Ja dat snap ik ook niet moeder, maar ik zie duidelijk sokken.

Dus ik doe ze maar uit. Zo.

Mijn bril.

Hier is die. Zet je hem zelf op?

Zo nu kan ik je zien. Je bent gegroeid lijkt het wel.

Dat lijkt maar zo. Wilt u deze blouse aan? Die heeft u vanmorgen ook aangehad denk ik, hè?

O ja, die is mooi, hè?

Die is nog van Maison de Vries.

Hebben wij die nog niet eens samen gekocht?

Ja, in Amsterdam, weet je wel.

Nu moet u even uw arm, die moet hier in het armsgat toch.

Hè?

Uw arm moet een beetje naar achteren, moeder.

Ja.

Nee, nog meer. Hij moet, hij moet, je moet hem naar achteren houden.

Auuuuuwww.

Ja moeder, maar dat gaat niet, die, die hand, eh, doet u eens alsof, alsof u jeuk hebt op uw rug.

Jeuk op m'n rug? Heb ik dan jeuk op m'n rug?

Moeder, ik weet het niet, maar u moet die blouse aan.

Ja.

Zo, precies. Ik zal het wel fout doen.

Zo, zo is het goed.

Pleuntje is overleden, hè?

Ja, tante Pleuntje is toch allang dood.

Die was ook een stuk ouder.

Siena, die heeft pillen genomen.

Ja, maar tante Siena had veel pijn.

En Sonnie?

Tante Sonnie weet niets meer.

Die zit in hetzelfde huis als tante Marie.

Marie ook?

Ja, tante Marie weet ook niets meer.

En dat was de mooiste.

Ja.

Piet en Klaas zijn natuurlijk ook dood.

Ja, allang.

En Janna?

Tante Janna leeft nog. Maar die woont in Amerika.

Woont die in Amerika?

Ja, moet je deze rok aan?

Dat is ook een mooie rok.

Ja, die is ook van Maison de Vries, geloof ik. Zo. Stap er maar in. Eén been. Ja, andere been.

Nou zit die rok zo over de vloer, dan wordt die zo vies.

Ik weet ook niet hoe ik dat anders moet doen. Gaat u weer even staan, moeder.

Ja. Ik kan wel staan, want dan ga ik met m'n benen altijd tegen het bed, dan kan je nooit vallen.

Ja, maar nu moet u een beetje naar voren, want anders krijg ik die rok er niet langs.

Ik sta voor u, dus er kan niks gebeuren.

Als u maar even blijft staan, zo, gaat het?

Ja.

Goed. Even wachten nog, de rits. Zo.

Gaat u maar weer zitten.

Nu uw schoenen nog.

Deze, deze voet, ja, nee, even niet, niet zo...

Hè?

Even nog een beetje terug moeder.

Zo gaat die er niet in.

Wat bedoel je?

Nou, dat je er even... ja. Zo goed.

Nu zit die dubbel. Wacht even.

Wat?

Zo, goed. Andere voet.

Die tenen moet u naar beneden buigen.

Die moeten naar beneden.

Hè?

Wacht, ik doe het zo wel.

Ja, en zet nu maar neer. Goed zo.

Dat zijn mooie schoenen, hè?

Ja.

Wat heb ik toch gespeeld met jou, toen je nog zo klein was. Jij lijkt op mij. Of kun je dat niet van jezelf zeggen. Jij bent wel anders. Jij bent nooit geweest zoals Piet. Gelukkig geen meid.

Was jij dat die dat zei?

Nee, dat was Piet toen ik geboren werd.

Gelukkig geen meid.

Wilt u nu gaan staan? Dan ga ik de mantel even halen.

Ik kan wel staan als ik, als ik maar bij het bed ben, dan kan ik wel staan.

Goed, dan ga ik even uw mantel halen.

Zo, hier is de mantel.

Dat is ook een mooie mantel, hè?

Hebben we die ook samen gekocht?

Nee, ik geloof het niet.

Deze komt uit Tiel, hè, van Blijdestein.

Ja, ja die hebt u zelf gekocht. Gaat het? Ja. Doe er maar in.

Zo.

Waarom moet ik eigenlijk mijn mantel aan.

Omdat we naar buiten gaan.

Moet ik dan mijn mantel aan?

Ja, je kunt natuurlijk ook je vest aan, het is niet echt koud.

Het kan, heb je liever je vest aan?

Ja, ik heb liever mijn vest aan.

Nou, dan doen we de mantel weer uit en dan ga ik het vest halen.

...

Zo, hier.

Dat is ook een mooi vest. Zuiver wol.

Ja.

Dat is nog van Siena geweest.

Ja.

Siena, die heeft pillen genomen.

Ja, maar tante Siena had veel pijn.

Ja. Waarom moet ik eigenlijk mijn vest aan.

Omdat we naar buiten gaan.

Dan ga ik toch nooit in mijn vest naar buiten. Dan heb ik toch een mantel aan.

Ik dacht dat u uw mantel niet aan wou.

Waarom niet? Jawel, hoor. Ik wil mijn mantel wel aan. Jij vindt die mantel toch ook beter dan dit vest.

Ja hoor. Doen we het vest weer uit. Neem ik uw hoed ook mee. Dat kan tenslotte niet bij een vest.

...

Zo.

Dat is een mooie mantel. Deze komt nog uit Tiel, van Blijdestein.

Ja.

Hebben we die samen gekocht?

Nee, ik denk dat u die zelf gekocht hebt in Tiel.

Waar komt dat geluid vandaan?

Dat komt uit de huiskamer, ze draaien een plaatje in de huiskamer.

‘Ik heb zo’n verlangen naar dro-oomland’.

Dat is mooi, hè?

Ja, dat is Heintje.

Heintje?

Ja, niet Heintje Davids, maar een andere Heintje. Wacht ik pak even uw tasje en dit voor buiten.

Gaat u mee?

Ja.

Kijk hier zijn de dames, zie je wel.

Daag, dit is Joop, dat is mijn zoon, Joop.

Kennen ze je al?

Ja moeder, ze kennen mij allang. Dag dames. We gaan even wandelen, we komen zo weer terug.

Wat een stumpers zijn dat toch. Ik ben nog één van de beste.

Dat vind jij toch ook zeker?

Nou het is hier maar koud.

Ja dit is een koude hoek, moeder, maar als we even doorlopen dan schijnt de zon.

Zie je wel, hier schijnt de zon.

O, wat een mooie besjes. Zie je die besjes.

Wat een mooie besjes.

Dat is een vuurdoorn, die hadden wij in Buren ook, bij de achterste schuur. Weet je dat nog?

Buren?

Ja.

Het is mooi hier. Ben ik hier al eens eerder geweest?

Ja, zondags gaan wij hier naar toe als de zon schijnt. Wacht, blijft u even staan. Dan pak ik deze stoel. Zo, gaat u maar hier zitten.

O, jij gaat daar zitten. Heb je dan geen last van de zon? Dat die in je gezicht schijnt?

Nee hoor.

Ja dat heb ik, omdat ik met mijn bril, dat schittert zo. Ik wou je iets vragen, maar nou weet ik het niet meer. Het komt, als ik niet van tevoren denk, dit moet ik onthouden dan vergeet ik het. Vroeger was ik ook wel vergeetachtig, maar dan schreef ik het op, op van die briefjes, die lagen dan op tafel, tegenwoordig kan ik ook helemaal niet meer schrijven, omdat, omdat ik zo tril. Ik tril de laatste tijd toch zo vreselijk. Laten we het maar over iets anders hebben.

Ik weet niks.

Wilt u chocomel?

Heb je dat dan?

Ja natuurlijk, dat neem ik toch altijd mee. Zo, even schudden.

O ja, ik weet iets. Ik heb de koningin een hand gegeven.

O.

Vind je dat niet leuk dan? De oude en de nieuwe koningin.

Allebei hebben zij mij een hand gegeven.

Bestaan die dan nog?

Siena was ook zo'n dametje, hè?

Ja, maar nog lang geen koningin hoor.

Wilt u?

Mmmmmm, mmmm, mmmm, wat is dat lekker. Degene die dat heeft uitgevonden, die verdient toch wel een...

Een medaille.

Ja, een medaille.

Mmmmm, mmm, mmm, mmm, mmm, mmm, waar doet mij dat nu toch aan denken.

Aan ons, aan Piet en mij, als baby.

O, dat heb ik al eens verteld.

Ja, maar dat geeft niet.

Een beetje een vieze mond.

Hier is een zakdoek.

O, nou weet ik opeens wat ik wou vragen.

Er is hier iemand geweest en die deed net alsof ze mij kende, maar ik kende haar niet, hoor.

Zuster Dolorosa.

Ja, zuster doloro-ro-sa, zoals je zegt.

Hoe wist jij dat dan?

Nou, Piet heeft mij opgebeld.

Ja, ze deed net alsof ze Piet ook kende, maar ik kende haar niet, hoor.

Jawel, u kent haar wel. Dat is een non.

Een non? Nee hoor, het was geen non.

Ze ziet er niet uit als een non, moeder, maar het is wel een non, die hebben tegenwoordig gewone kleren aan.

En hoe ken ik haar dan?

Nou, toen vader zo ziek was, weet je wel, toen was u ook ineens heel erg ziek en moest u naar het ziekenhuis hier in Delft, waar Piet werkt en zuster Dolorosa en toen vader overleed waren wij allemaal in Buren en u was helemaal alleen en toen heeft zuster Dolorosa u meegenomen naar de kapel.

Naar een kapel? Om te bidden?

Of om te huilen. Het was uit liefde, moeder.

O ja, ze was zo lief, zo lief, en ik wist niet eens dat ze bestond.

Wat is er moeder? Waarom huil je?

Ik ben niet goed geweest voor vader.

Jawel hoor, moeder.

Vader was zo'n felle man. En ik kon het niet.

Ik kon het niet... Ik kon het niet... Ik was ook helemaal rauw!

Kalm moeder.

En toen waren jullie nog zo boos, omdat ik Piet gevraagd had om pillen... dat je vader wat minder fel zou zijn ... En toen was jij zo boos.

Ja moeder, dat is heel erg dom van mij.

Het leven is ook vreselijk moeilijk.

...

Wil je chocolatapudding?

Heb je dat dan?

Ja, anders zou ik het niet vragen.

Zo, even openmaken.

Hoe is het thuis?

Goed. O, je moet de groeten hebben van Ramona. Weet je wie dat is, Ramona?

De moeder van Juan.

Ja.

Una, dos, tres, cuatro, cinco, seis, siete, ocho, nueve, diez. Dat is tien.

Dat weet je nog goed, ja.

O, dat vergeet je nooit.

We waren daar op school in Spanje. Ik was negen en Sonnie was tien, toen we daar woonden. Mijn vader zei: 'ga maar naar school', om de taal te leren natuurlijk. Bij de nonnetjes zaten wij op school. Veel leerde je daar niet, alleen maar bidden. En toen op een dag kwamen er drie heren in de klas en één van die heren,

die ging naar voren, naar het bord, en die schreef een hele moeilijke deelsom op het bord en toen vroegen ze aan Sonnie om die op te lossen en die kon dat natuurlijk wel, want die zat al in de vijfde. De volgende dag was ze onderwijzeres. Je had de gezichten van die nonnetjes moeten zien.

Die dachten natuurlijk dat ze Einstein in de klas hadden.

Einstein? Wie is Einstein?

Dat, dat was een geleerde, die haalde de tijd door elkaar. Net als ik.

Ja, net als u.

Het is mooi hier. Hoor je die merel?

Ja.

En die kastanje. Zo mooi, hè? Het is altijd zo donker onder kastanjabomen, dat is mooi.

Zal ik even kijken of er een kastanje ligt. Wacht even.

...

Kijk.

Wat een mooie. Dat deden jullie vroeger hè, daar maakten jullie van die poppetjes van, met van die luciferhoutjes, en beesten en zo. Wat moet ik er nou mee.

Nou, u kunt hem bewaren. Dat brengt geluk.

(Moeder gooit achteloos kastanje weg.)

Wil je nog een flik?

Heb je die dan ook?

Ja hoor, die heb je zelf bij je in je tas.

Bitter, daar hou je toch zo van.

Ja, melk hou ik niet van.

Nee.

Wil je er ook één?

Nee hoor, neemt u er maar één van.

Mmmmm, mmm, mmmm, mmmm, mmm, mmm. Waar doet mij dat toch aan denken?

Aan jullie, toen jullie aan de borst lagen.

Dan lag je daar te zuigen, van mmmm, mmmm, mmmm. Dan waren jullie zo afhankelijk, dat is wel het mooiste dat er is.

Hoe is het met je werk?

O goed, ik ben aan het repeteren.

O ja, je bent toneelspeler, hè?

Ja.

Bij de Nederlandse Comedie.

Nee, vroeger, maar nu ben ik bij het Werk-teater.

Maar vroeger was je bij de Nederlandse Comedie, toen speelde je in de schouwburg, de stadsschouwburg.

Ja, maar nu spelen we op het Kattengat, daar bent u ook wel eens geweest, met vader geloof ik. Ja, u bent met vader geweest, dan ging u een grote trap op en dan kom je in een witte ruimte. Weet je dat nog?

Jullie speelden zo'n mooi stuk. Hoe heette het ook al weer? Het was maar een clown.

Hè, wat zeg je?

O, ik zie al aan je gezicht dat het niet goed is.

Hoe heette het dan?

Engel kijkt terug.

O ja, engel kijkt terug, dat was zo'n mooi stuk, dat was toen zo mooi.

Ja maar, moeder, het Werkteater dat werkt ook heel goed. We hebben een film gemaakt. En die heeft een prijs gekregen, de Prix d'Italia. Dat is een internationale prijs.

En al die mensen, die zeiden, bent u de vader en de moeder van Joop Admiraal, omdat jij nieuw was, zogezegd.

Ja maar, moeder, die prijs, dat betekent dus eigenlijk dat we de beste prijs hebben van de wereld.

Van de wereld?

Ja.

Je vader won ook altijd prijzen bij de schietvereniging of het rad van avontuur, een gans of een kist appelen.

Ja. Zal ik die flikken maar weer in het tasje doen, of wil je er nog een?

Nee, nee.

Goedemiddag.

Goedemiddag.

Goedemiddag.

Ken jij die dan?

Ja natuurlijk, die kennen we toch.

Die is hier iedere zondag.

Het is ook maar een stumper.

Ja, iedereen is hier een beetje een stumper.

Ik ben nog één van de beste. Dat vind jij toch ook? Ik vind het zo fijn dat jij er bent.

Vind jij het ook fijn.

Ja.

Net zo fijn als ik?

Ik denk het wel.

Wil je nog chipolatapudding.

Heb je dat dan nog?

O, genoeg.

Het is voor vier personen staat erop.

Mmmm, lekker.

Bonstra was ook bij de politie.

Ja.

Bonstra en je vader waren samen in Ophemert. Je vader maakte zelf de dienst.

Ja.

En als hij bijvoorbeeld geschreven had, twee uur beginnen, dan stond Bonstra vaak nog in de tuin, want die nam het niet zo nauw, en dan zei vader: 'Bonstra, Bonstra'. Je vader was precies. Maar dan hadden ze wel eens nachtdienst en dan gingen ze langs een boerderij omdat er een bruiloft was, dan kregen ze een borreltje of zo, en dan vroegen de mensen, die vroegen, 'hé, Bonstra, doe nou toch eens wat' omdat hij zo'n kwiebus was, hè. En dan vond je vader dat niet goed, omdat ze in uniform waren. En dan bleef Bonstra je vader maar aankijken. Net zolang tot die toegaf. En dan nam Bonstra zijn gebit uit zijn mond en dan begon die en dan rolden bij je vader de tranen over de wangen. Weet je dat nog?

Ja, dat weet ik nog.

Wil jij nu niet wat?

Wil jij niet meer?

Nou, eigenlijk niet.

Dan maak ik het op.

Bonstra was bij de politie.

Ja.

En je vader.

Ja.

Jij bent toneelspeler.

Ja.

Piet is specialist.

Ja.

En wat doe ik dan?

Niks.

Niks? Doe ik niks?

Maar moeder, daar moet u niet om huilen. Zo bedoel ik het helemaal niet. U mag niets doen. U bent oud, u mag uitrusten. U hebt toch heel veel gedaan. Niet huilen. U mag trots zijn. U heeft ons opgevoed. Wij zijn toch geworden wat we zijn, omdat u er bent. Daar heeft u toch voor gezorgd, met vader samen. En u heeft de plattelandsvrouwen opgericht in Buren, weet je dat nog? En toen wij uit huis waren, Piet en ik, toen ging vader houtsnijden en u ging

borduren, heel veel en dan plukte u de viooltjes uit de tuin en die borduurde u dan na, uit het echt, weet je dat nog?

Siena heeft ook pillen genomen.

Ja, maar tante Siena had veel pijn.

Ze had een briefje nagelaten: Ik ga naar Wout - dat was zo'n lelijke man, hè.

Ja, maar ze hielden veel van elkaar.

Zou u dan dood willen?

Nee, ik heb jou toch.

Ja.

Als ik jou niet had.

Ik zou het niet erg vinden om ineens niet meer wakker te worden. Je vindt dat toch niet erg dat ik dat zeg.

Nee hoor.

Want jij gelooft toch ook niet in een hemel.

Weet ik niet.

Weet je dat niet? Geloof je dan in een God?

Dat weet ik niet, moeder.

O, ik dacht dat jij verstandiger was.

Siena geloofde wel in een hemel. Bonstra. En je vader geloofde ook in een hemel.

Het is toch maar gelukkig dat je meteen niks meer weet op het moment dat je dood gaat, anders zou dat nog voor velen een grote teleurstelling zijn.

Gelooft u dan helemaal in niks, moeder?

Nee, natuurlijk niet. Je bent gewoon een blad aan een boom, gewoon.

Zie je die boom daar, zo mooi met dat, omdat het licht er zo, ik ben nooit, ik wist nooit dat het zo, zo mooi was. Alles is zo mooi, en jij en jij straalt helemaal. Wat ben je jong. Hoe oud ben je eigenlijk?

Wat denkt u moeder?

Nou, twintig, dertig.

Nee hoor, ik ben al vierenveertig.

Ben je al al vierenveertig?

Ja. En hoe oud denkt u dan dat u zelf bent?

Nou, ook zo'n veertig, dertig misschien.

Nee moeder, u bent al tachtig.

Ben ik al tachtig?

Ja moeder, u kunt toch niet even oud zijn als ik.

Nee, want ik ben je moeder.

Ja.

Jij bent van mij.

Ja.

O, als ik jou toch niet had. Jij bent anders.

Ze lachen wel eens.

Hè, hè, wa-wat zegt u, moeder.

Nee, niks.

Wie lacht er, moeder.

Nee, dat kunnen we beter...

Daar praat ik niet over.

Jawel moeder, wat nou.

Ik wil je iets vragen. Eerlijk. Maar dan moet jij mij ook eerlijk antwoorden.

Ja

Had je niet liever een meisje willen zijn?

Ja.

En je bent uit mij geboren.

Maar moeder, ik ben gelukkig. Echt waar. Daar moet je niet om huilen. We hebben het toch goed samen, die anderen lachen ons alleen maar uit, omdat ze jaloers zijn.

We hebben het toch goed.

...

Blijf jij hier slapen vannacht?

Nee, ik ga toch weer terug naar Amsterdam. En u blijft hier.

Amsterdam ja. En wat is hier?

Hier is toch Delft, moeder.

Delft?

Ja, u woont hier al drie jaar.

Kijk, daar in dat gebouw, daar woont u.

O ja? Het is wel een mooi gebouw.

Ja.

Daar moet je toch wel een hele goede architect voor zijn, om dat allemaal zo te maken.

Ja.

En die boom daar, zie je die, die treurwilg.

Zoals die daar staat, op dat grasveld, zo met die, met die glooiing zo, zal ik maar zeggen. Het lijkt toch net alsof het er zo expres is neergegoid.

Ik heb het een beetje koud.

Ja, we gaan terug. Zo. Gaat u mee? Gaat het?

Ja.

Zo.

't Is hier wel mooi, ik ben blij dat je me dit nou eens eindelijk hebt laten zien.

Moeder, we gaan hier iedere zondag naar toe, tenminste als het niet regent.

O ja.

Ja natuurlijk.

Nou, ik vind het mooi hoor.

(Grace Jones zingt: Strange I have seen this face before...)

Wat is dat?

Daar wonen de broeders en de zusters, weet je wel, die jongens en die meisjes die voor jullie zorgen.

O, die zijn toch zo lief.

Ja, gelukkig maar, hè moeder.

Oh, kijk eens wat een mooie besjes, wat een mooie besjes.

Dat is een vuurdoorn, moeder. Die hadden wij ook in Buren, bij de achterste schuur stond er één, weet je dat nog?

In Buren?

Ja.

Hier is het koud.

Ja, dit is een koude hoek moeder, maar nu zijn we er al. Zie je wel, hier zijn we in de gang. Komen we weer voorbij de huiskamer.

Dag, dit is mijn zoon. Dit is Joop, dat is mijn zoon.

Nou moeder, ze weten wel dat ik Joop ben. We gaan nog even de kamer in, hoor dames. Ik kom straks weer terug.

Hebben we nou alles in huis dan, eten en zo.

Nee moeder, u blijft toch hier. Ik ga weer terug.

Ga jij weer terug?

Ja moeder, dat doe ik iedere zondag zo.

En vind jij dat moeilijk?

U?

Ja, maar het moet.

Kun je je jas uitdoen?

Zo, ik hang hem even op.

...

Moeder, ik ga nu weg.

Ik wil niet huilen.

Ik kom volgende week weer terug, moeder.

(Moeder staat alleen voor bed, laat zwaaihand vallen, schuifelt naar stoel bij bed, pakt van achter stoel vierpoot die er niet is, loopt schuifelend een rondje met vierpoot.)

Gaat u al naar bed, mevrouw Admiraal?

Ja zuster.

Ik kom u straks nog even welterusten zeggen.

Fijn zuster.

(Moeder zet vierpoot terug achter stoel, gaat op bed zitten, kijkt om zich heen, herkent omgeving wel en niet, krabt van tussen kussens pyamajasje tevoorschijn, doet blouse uit, komt iets overeind, laat rok zakken, trekt pyamajasje aan, weet bij god niet waar ze is,
panty moet uit,
gaat staan,
en valt.

Het nonnenkoor uit 'Casanova', wat tante Bets Meywaert altijd zong, klinkt keihard. Moeder ligt op de grond, probeert overeind te komen, maar valt steeds.)

Mijn moeder is 's morgens uit bed gevallen en toen gevonden. Dat gebeurt met de meeste oude mensen. Of ze vallen als ze lopen. Het alternatief is dat je ze vastbindt. Niemand weet hoe lang ze daar gelegen heeft. Dat weet ze zelf ook niet. Misschien heeft ze wel om mij geroepen. Maar daar wil ik liever niet aan denken, want dan word ik gek.

Het was zaterdagavond toen het gebeurde, of de zondagochtend eigenlijk, mijn broer belde me zondags: 'je moet niet naar Bieslandhof komen, je moet meteen naar het ziekenhuis gaan, want moeder wordt in een ambulance hier naar toe gebracht, die komt hier naar toe.' Hij wist nog niet wat er aan de hand was. Hij zei wel: 'ik ben zo ver met mijn collega's dat we er niks aan doen, zij zijn het hier gelukkig met ons eens'. De hele weg daar naar toe, in de bus en de trein, dacht ik, ik ga naar een stervende moeder, ik dacht, misschien nu al, of in een week, maar toen ik daar kwam bleek dat alleen een heupbeentje gebroken was. Dat is zoiets als een sleutelbeen, onbelangrijk. Dat was een teleurstelling.

Hoe wist jij dat ik hier was?

Van Piet.

Piet? Wie is Piet?

Die was hier net nog in de kamer, moeder.

Hm, dan heb ik zeker niet goed opgelet.

Hoe is het eigenlijk met Siena.

Tante Siena is toch dood, moeder.

Is Siena dood... en waarom heeft niemand mij dat dan verteld. Ik moet hier weg. Ik moet hier weg, 'k moet... 'k moet...

Dat kan niet, u moet blijven liggen.

Ik kan hier niet blijven liggen, ik moet weg hier...

Nee moeder, blij nou liggen. U hebt, uw heupbeentje is gebroken. Heeft u dan helemaal geen pijn, moeder.

Pijn? Nee hoor. Ik ben altijd een harde geweest.

Ja.

Wat heb jij witte tanden. Kan je je gebit niet uitdoen.

Nee moeder, dat zit nog vast.

Wat moet ik hier eigenlijk mee?

Dat is een laken, moeder.

Zal ik het even goed doen, wacht.

Nee, veel te warm.

Mooie benen, d'r waren van die vrouwen die stonden dan in het donker bij de pont in Dordt.

O ja, wat deden die dan?

Lonken of zoiets. Laten we dat maar laten vallen.

Slap. Mmmmm, mmm.

Weet je nog wat dat betekent.

Wat?

Dat mmm, mmm.

Weet je dat nog?

Willemiek zeker?

Wanneer dan?

Verleden week of zo.

Nee hoor, dat, dat waren Piet en ik, als baby bij u aan de borst.

Mpgheeee... Zuivere katoen zeker.

Weet moeder eigenlijk dat ik hier ben?

Ja.

Waarom doet die er dan niks aan, want dit kan ik niet hoor.

Moeder, u ligt in het ziekenhuis, bij Piet.

Jij weet niet wat er allemaal aan de hand is.

Ik heb gevochten hoor.

Rustig moeder, dat heb je gedroomd of zoiets, want dat is niet zo.

Hoe dèrf jij dat te zeggen.

Hoe kennen wij elkaar eigenlijk?

U bent mijn moeder.

Ben ik jouw moeder?

Dus jij bent van mij.

Ja moeder.

Neem je me dan mee.

Ik wil hier weg, Joop, neem me mee, Joop.

Moeder, dat kan niet. Je kan niet lopen nu. U bent, bent gevallen. U moet hier even blijven. En daarna ga je weer oefenen en kan je weer lopen.

Oefenen?... Oefenen... Ik wil niet meer oefenen, Joop... Ik wil niet meer... Ik... Ik wil niet meer...

Moeder ik heb een stuk over u en mij gemaakt en alles wat u dan zegt, want ik speel u, dat heeft u in werkelijkheid ook gezegd.

Dus u heeft het eigenlijk voor me geschreven en iedereen vindt het mooi. Ik ben heel gelukkig. En dat heb ik aan u te danken.

En nou is er een scène, aan het eind, dan zegt u, dat u niet meer wilt leven, en dan zijn er, soms zijn er mensen die denken dan dat u dood gaat.

Maar zo gemakkelijk is het niet.

U leeft nog.

U bent mijn moeder werd door Joop Admiraal voor het eerst gespeeld op 6 november 1981 in de voorstellingsruimte van het Werkteater aan het Kattengat in Amsterdam

spel	Joop Admiraal
techniek	Charles Kersten
aankleding	Ria van der Woude
stimulator	Jan Ritsema

Joop Admiraal (1937-2006) studeerde in 1959 af aan de Toneelschool in Amsterdam en begon te werken bij de Nederlandse Comedie. In de jaren die erop volgden hield hij zich bezig met film en experimenteel theater. In 1971 verbond Admiraal zich aan het Werkteater in Amsterdam. Hiervoor schreef en speelde hij in 1981 *U bent mijn moeder*. Hij kreeg er in 1982 de Louis d'Or voor en na een Duitse tournee ontving hij ook de Adolf Grimmeprijs. Vanaf 1987 maakte Admiraal voornamelijk als toneelspeler deel uit van Toneelgroep Amsterdam. Hij speelt er meestal in een regie van Gerardjan Rijnders. Admiraal was de afgelopen jaren te zien in onder meer *Nadien*, *Jachtgezelschap*, *Mooi weer vandaag*, *Old Times*, *De hoeksteen*, *Een soort Hades*, *De Cid* en *Snaren*. Admiraal acteerde ook in verschillende films (o.a. *Hersenschimmen* van Heddy Honigmann, *Max Havelaar* van Fons Rademakers)

Deze tekst is uitgegeven in de serie *Sleutelteksten*.

Sleutelteksten: In 2013 worden met steun van het Fonds Podiumkunsten bij De Nieuwe Toneelbibliotheek vijftientig Nederlandse toneelteksten uitgegeven, geschreven in de periode tussen 1970-2000, die van belang zijn geweest voor het Nederlands toneel.